

Burgermanifest

Sittard-Geleen 30 september 2018

Website www.veiligheidrondchemelot.nl
Email info@veiligheidrondchemelot.nl
Facebook VeiligheidRondChemelot
Download [Uitwerking burgermanifest](#)

Doel van dit burgermanifest is om de politiek en Chemelot duidelijk te maken dat de veiligheid voor omwonenden gewaarborgd moet worden zodat er bij calamiteiten op Chemelot geen doden onder omwonenden kunnen vallen.

Zeg nooit dat iets niet kan gebeuren als je dat niet heel zeker weet

Voor de inwoners van de Westelijke Mijnstreek is hun veiligheid het belangrijkste en is het onacceptabel wanneer hun leefbaarheid ondergeschikt wordt gemaakt aan belangen van Chemelot.

Het door de Onderzoeksraad Voor Veiligheid (OVV) op 21 juni 2018 uitgebrachte rapport '[Chemie in samenwerking, Veiligheid op het industriecomplex Chemelot](#)' is duidelijk:

'De partijen op Chemelot moeten gezamenlijk zorgen voor een **license to operate**. Dit betreft de **formele én informele goedkeuring van de omgeving (omwonenden en betrokken overheden)** om risicovolle activiteiten uit te voeren. De partijen op Chemelot dienen aan de omgeving aan te tonen dat zij de risico's van hun activiteiten kennen en beheersen. Hiermee krijgen zij **het vertrouwen van de omgeving om door te gaan met de activiteiten** die worden ontplooid.'

Omdat Chemelot tussen stedelijke bebouwing ligt roept de OVV de omliggende gemeenten en de provincie op een **ambitieuze en uitgewerkte veiligheidsvisie** te ontwikkelen met als uitgangspunt een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau dat verder gaat dan de wettelijke normen voor veiligheid.

De geformuleerde **veiligheidsambities** moeten **leidend** zijn in alle rollen (bevoegd gezag, publiek aandeelhouder, subsidieverlener) die de provincie vervult ten aanzien van Chemelot.

De voorwaarden waaraan moet worden voldaan zodat Chemelot de license to operate kan krijgen zijn:

A) Veiligheid

1. **Schadeafstanden terugdringen tot de terreingrenzen van Chemelot**

Op Chemelot vinden een aantal activiteiten plaats die dagelijks risico opleveren voor circa 70000 omwonenden plus werknemers en anderen die op en rond Chemelot verblijven.

Chemelot kan de omgevingsveiligheid niet waarborgen omdat het de effecten van calamiteiten niet zodanig beheerst dat slachtoffers onder omwonenden onmogelijk zijn.

Dat blijvend aanwezige externe en lange termijnrisico's of technisch falen rampzalige gevolgen kunnen hebben voor inwoners van omliggende gemeenten is onacceptabel.

Aangaande explosie verlangen omwonenden in acht neming van op dezelfde basis berekende veiligheidsafstanden als in het Vuurwerkbesluit aangezien de Tankparken 2 en 3 in wezen niets anders zijn dan grootschalige opslag van hoog explosieve stoffen binnen stedelijke bebouwing en het effect van een explosie een groot veelvoud zal zijn van de Enschedese vuurwerkcramp.

2. **Geen uitsluiting van herontwerp en/of verplaatsing van installaties of activiteiten van Chemelot**

Aangezien Chemelot hier nog lang actief wil blijven is gewaarborgde omgevingsveiligheid noodzakelijk.

Indien bronmaatregelen onvoldoende soelaas bieden zullen er ter plekke of elders alternatieven voor de risicovolste installaties moeten worden gerealiseerd.

Omwonenden verlangen dat deze problematische installaties binnen korte termijn benoemd worden en dat er plannen gemaakt en uitgevoerd worden die de veiligheid borgen.

De door Chemelot aangekondigde van nationaal belang zijnde duurzaamheidstransitie van processen en producten moet aangegrepen worden om ook de veiligheidsproblematiek aan te pakken.

3. **Er moet rekening worden gehouden met externe en lange termijn risico's en hun mogelijke gevolgen**

Internationaal geologisch onderzoek in deze regio toonde de afgelopen jaren aan dat aardbevingen met sterkte 4 tot 7 een serieuze dreiging vormen. Installaties op Chemelot zijn hier niet op berekend.

Aanslagen, fysiek of met drones of via internet vormen een niet uit te sluiten permanente dreiging.

Chemelot vormt een aantrekkelijk doel omdat er veel slachtoffers zullen vallen, de economische impact groot is en de installaties die de grootste rampen veroorzaken makkelijke doelwitten zijn.

Nu al vliegen vliegtuigen soms laag over Chemelot en lozen daar zelfs af en toe kerosine.

Door stimulans van het vliegverkeer van/naar Maastricht Aachen Airport zal dat toenemen.

Minimalisatie van het permanente risico van een neerstortend vliegtuig is nodig.

Deze, en andere, externe en lange termijn risico's zijn in wezen onvoldoende beheersbaar en bovendien niet of onvoldoende in de risicoberekeningen verwerkt.

Chemelot zal haar installaties zodanig moeten beheersen dat incidenten beheersbaar worden en de gevolgen voor omwonenden klein zijn. Risico's dienen geactualiseerd te worden.

4. **Niet rangeren met gevaarlijke stoffen binnen de bebouwde kom en niet meer vervoer van gevaarlijke stoffen door de bebouwde kom dan door andere gemeenten op de route**

De provincie vergunde dat er ruim viermaal zoveel wagons cat-A door Sittard-Geleen mogen rijden dan door het op dezelfde route liggende Eindhoven. De bij het Sittardse emplacement woonachtigen lopen veel vaker risico dat zo'n cat-A-wagon ontploft in vergelijking met bij hun emplacement woonachtige Eindhovenaren. Omwonenden willen gelijkwaardige risico's.

Rangeren met gevaarlijke stoffen op emplacementen binnen de bebouwde kom, waaronder kopmaken bij station Sittard, moet vanwege de risico's aan banden worden gelegd.

De private voor kolentransport aangelegde spoorlijn waarover Chemelot haar gevaarlijke stoffen vervoert sluit op het nationale spoor aan op een plaats die veiligheidsproblemen in Sittard veroorzaakt.

Groei van dit en ander spoorvervoer leidt tot problemen. Het is hoog tijd na te denken over risicoreductie in combinatie met capaciteitsvergroting en bereikbaarheid van Chemelot door aanleg van een kopmaakemplacement of spoor buiten de bebouwde kommen van deze regio. Doorgaand verkeer kan door Sittard gaan terwijl alles wat met Chemelot te maken heeft dan makkelijker, sneller en veiliger kan worden afgehandeld. De nationale overheid en Chemelot hebben daar ook belang bij.

5. Op de Campus werken alleen mensen die daar persé moeten zijn

De 'ommissies' in de wet- en regelgeving die de Onderzoekraad constateert hebben tot gevolg dat de Koepelvergunning functioneert als filter waardoor de aanwezigheid van personen op Chemelot Campus niet meegenomen hoeft te worden bij berekeningen in het kader van het Bevi-besluit. Het betreft zowel medewerkers van Chemelot als studenten en onderwijzend personeel. Omwonenden verlangen vanwege de risico's beperking van de aanwezigheid van mensen op Chemelot Campus, in aantal en in tijd, tot het minimum.

B) Belangen

1. Geen verdere uitbreiding Chemelot ten koste van stedelijke bebouwing

DSM / Chemelot heeft de afgelopen zestig jaar alle gronden, meerdere buurten en op één na alle wegen tussen Geleen en Beek, Elsloo, Stein en Urmond overgenomen. Daarbij kwam de veiligheid en leefbaarheid in de verre omgeving van het terrein in gevaar. De provincie stond dit toe, vaak tegen de wil van de gemeenten en de bevolking in. Het is genoeg geweest.

De OVV constateert dat Chemelot tussen stedelijke bebouwing ligt hetgeen betekent dat Chemelot zal moeten functioneren binnen dat gegeven. De verbinding met Sittard-Geleen is minimaal, de omvang van nog niet benutte ruimte op het terrein, het gering aantal banen per hectare, negatieve milieueffecten, de geringe financiële meerwaarde die nieuwe industriële ontwikkeling op Chemelot voor de gemeente heeft en de negatieve impact die verdere expansie op natuur en toeristische mogelijkheden heeft, maken dat ontwikkeling van Chemelot binnen haar hekken zal moeten plaatsvinden. Kantoren en andere niet aan chemische productie gerelateerde activiteiten dienen om veiligheidsredenen buiten Chemelot gesitueerd te worden.

Het inzicht dient op provinciaal en landelijk niveau te komen dat de ligging in combinatie met de daar ontplooidde activiteiten het resultaat zijn van slechte planologie en daarmee de veiligheidsgrenzen voor omwonenden ver overschreden zijn en reparatie dringend nodig is.

De OVV concludeert dat de provincie ten opzichte van Chemelot als bevoegd gezag, publiek aandeelhouder en subsidieverlener meerdere instrumenten ter beschikking heeft om het publieke belang van veiligheid te behartigen, die zij dwingend, sturend of in samenwerking kan inzetten maar dat tot nu toe onvoldoende heeft gedaan.

Vrijgekomen ruimte op Chemelot kan worden benut voor minder gevaarlijke activiteiten.

De OVV geeft aan dat Chemelot vanwege de ligging tussen stedelijke bebouwing bovenwettelijke maatregelen moet nemen en dat omgevingsveiligheid leidend moet zijn bij alle ontwikkelingen. Omwonenden willen dat hieraan inhoud wordt gegeven.

2. Raadpleging van omwonenden bij alles dat voor hun direct of indirect van belang is

Omwonenden zijn de voornaamste belanghebbenden, niet de investeerders die zich gedurende relatief korte tijd op Chemelot vestigen. Gebleken is dat provincie en gemeenten de publieke belangen van omwonenden decennia lang onvoldoende hebben behartigd met alle kwalijke gevolgen voor de leefbaarheid, gezondheid en veiligheid van omwonenden tot gevolg.

Omwonenden willen als volwaardige belanghebbenden meebeslissen bij alle aan Chemelot gerelateerde ontwikkelingen die hen direct of indirect raken.

3. Bij incidenten hanteert de gemeente een onafhankelijk protocol

De afgelopen jaren bleek bij incidenten meerdere keren dat de gemeente Sittard-Geleen nagenoeg volledig vertrouwt op datgene wat Chemelot doet en naar buiten brengt. Omwonenden bleven daardoor met schade en onbeantwoorde vragen zitten. De gemeenten behoren zelf de regie in handen te nemen, onafhankelijk te beoordelen wat van Chemelot afkomstig is en onderzoek verrichten indien dat nodig is.

4. Veiligheidsvoorzieningen gericht op en voor omwonenden

Zolang Chemelot de omgevingsveiligheid niet kan garanderen dienen er effectieve veiligheidsvoorzieningen voor omwonenden beschikbaar te zijn die zorgen dat zij gezond overleven. Daartoe behoren o.a. het inrichten van goed bereikbare redelijk-dichte-ruimten in risicovolle buurten b.v. in scholen of buurtcentra, het met een druk op een knop stopzetten van ventilatie van woningen en andere gebouwen, effectieve waarschuwings-, ontruimings- en evacuatieplannen etcetera .

C) Provincie

1. De omgevingsveiligheid en andere leefbaarheidsaspecten als belangrijkste uitgangspunt hanteren waarbij verslechtering bij vergunningverlening onaanvaardbaar is

Conform aanbeveling van de OVV moeten de geformuleerde veiligheidsambities leidend zijn in alle rollen (bevoegd gezag, publiek aandeelhouder, subsidieverlener) die de provincie vervult ten aanzien van Chemelot. Omwonenden willen dat andere leefbaarheidsaspecten hier ook bij betrokken worden.

Bevoegd gezag behoort op alle milieueffecten en vergunningen te controleren op momenten dat het er toe doet en stringent te handhaven.

De door verbeteringen bereikte omgevingsveiligheid fungeert daarna als uitgangspunt. Verslechtering van de omgevingsveiligheid door activiteiten van Chemelot wordt niet geaccepteerd.

Ook de provinciale en lokale overheid moeten het vertrouwen van omwonenden herwinnen.

2. Berekening van risico's, gevolgen, geluidbelasting en andere milieuzaken door onafhankelijken

Omwonenden hebben weinig vertrouwen in de berekeningen van milieueffecten (vooral externe veiligheid en geluid) door Chemelot zelf. Enkele voorbeelden die duiden op het naar het beoogde resultaat toerekenen versterken dat gevoel. De belangen zijn dermate groot dat het niet meer dan normaal is dat (werkelijk) onafhankelijke externen de berekeningen uitvoeren en kritische opmerkingen aangaande de ingevoerde gegevens kunnen maken.

3. Reparatie van door de OVV vastgestelde 'omissies' totdat dit nationaal geregeld wordt

De OVV adviseert de minister om de 'omissies' in het Brzo en het Bevi te herstellen en instrumenten om de Koepelvergunning geen vrijbrief te laten worden.

Omwonenden willen dat de provincie en Chemelot daar niet op wachten maar alvast conform die aanbevelingen gaan werken. De OVV heeft aangegeven dat de provincie samen met Chemelot bovenwettelijke maatregelen kan nemen teneinde de omgevingsveiligheid te waarborgen en daarbij alle rollen die zij heeft kan benutten. Omwonenden willen dat de provincie dit ook doet en toeziet op controleerbare implementatie van specifiek op Chemelot gerichte aanbevelingen.

4. Hulpverlening aan omwonenden behoort een prominente plaats in het rampbestrijdingsplan Chemelot in te nemen waarbij hun zelfredzaamheid niet wordt overschat

Bekend is dat de hulpverlening niet is ingericht op incidenten op Chemelot die daarbuiten grote schade en veel slachtoffers tot gevolg hebben. Het voorkomen van escalatie staat voorop, maar omwonenden willen dat daarna hulpverlening aan omwonenden prioriteit heeft boven hulpverlening op Chemelot. In het rampbestrijdingsplan komt dit onvoldoende naar voren. Zelfredzaamheid mag daarbij, indachtig het WRR-rapport '*Weten is nog geen doen*', niet worden overschat.

Zowel voor, tijdens als na incidenten behoort de informatievoorziening aan omwonenden veel sneller, transparanter en omvattender te worden.

Hiertoe kunnen verscheidene middelen (papier, sociale media, website, bijeenkomsten e.a.) worden ingezet en moet informatie op verschillende niveaus beschikbaar worden gesteld. Zowel het strikt noodzakelijke (waaronder 'hoe te handelen') als diepgaande informatie ('wat is er technisch aan de hand', 'wat zijn de volgende stappen die worden ondernomen', 'evaluatie van het incident' etc.).

Een gemeentelijk/regionaal aanspreekpunt dat er voor zorgt dat gerichte vragen ook tijdens incidenten binnen zeer korte tijd worden beantwoord is voor omwonenden enorm belangrijk.

5. Transparante en toetsbare registratie van alle bestaande en nieuwe afspraken met Chemelot

De OVV stelde vast dat er mondelinge afspraken tussen provincie en Chemelot bestaan. Vanwege het informele karakter van deze afspraken zijn deze echter niet navolgbaar voor anderen zoals Provinciale Staten en de betrokken burgers.

De provincie heeft niet concreet vastgelegd welk niveau van veiligheid wordt nagestreefd, op welke wijze Chemelot dit moet bereiken en welk instrumentarium ter bevordering wordt ingezet.

Omwonenden vinden dat alle afspraken geregistreerd behoren te worden en digitaal toegankelijk worden gemaakt zodat zij getoetst kunnen worden door burgers en volksvertegenwoordigers.